

Kompletterande material för undervisning med kopieringslicens

Småbarnspedagogik, grundläggande utbildning,
andra stadiet och fritt bildningsarbete

Kopioisto

Hälsningar från Kopiosto!

Visste du att Utbildningsstyrelsen har anskaffat vår kopieringslicens till en stor del av läroanstalterna? Det betyder att du med respekt för upphovsrättigheterna kan kopiera tämligen omfattande mängder kompletterande material för din undervisning.

Vår licens har anskaffats för småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande undervisningen, för avgiftsfri utbildning på andra stadiet samt läroanstalter som får statsandelar för grundutbildning inom konst. Också nästan alla läroanstalter för fritt bildningsarbete har skaffat en kopieringslicens direkt från oss vid Kopiosto.

I den här broschyren hittar du närmare information om hur du kan utnyttja kopieringslicensen i din undervisning. Kontrollera med din egen läroanstalt att ni också har kopieringslicensen i bruk!

Kopieringslicensen gör det möjligt att komplettera undervisningsmaterialet och liva upp undervisningen.

Du kan kopiera material som kompletterar undervisningen

Kopieringslicensen möjliggör kopiering av kompletterande material för undervisning. Med kopieringslicensen får man kopiera, skriva ut, skanna och fotografera bilder, artiklar, noter, sångtexter, broschyrer samt utdrag från webbplats, böcker, forskningsrapporter och andra publikationer inom ramarna för licensen.

Kopiorna får också läggas till ditt eget material, en examen du sammanställt eller läroanstaltens inträdexamen, samt delas med studerande som tilläggsmaterial.

Studerande får även kopiera bilder och utdrag och använda dem som delar av sina egna projekt- eller studiearbeten.

Beställ utbildning!

I frågor om upphovsrätt och kopiering av verk kan du alltid direkt kontakta oss. Du kan också beställa en avgiftsfri upphovsrättsutbildning av oss för din läroanstalt.

neuvonta@kopiosto.fi

Upphovsrättskunskap från Kopiraittila

Kom ihåg att dra nytta av Kopiraittila – webbplatsen om upphovsrätt, där du kan hitta spelifierat och annat undervisningsmaterial för att lära sig och undervisa om upphovsrättigheterna, samt information om upphovsrätt från en undervisningssynvinkel.

www.kopiraittila.fi

Med kopieringslicensen får du kopiera

- i den omfattning som licensen tillåter
- förutsatt att verken eller publikationerna inte berörs av ett av de förbud eller en av de begränsningar som nämns i dessa villkor.

MAN FÅR KOPIERA FRÅN FÖLJANDE KÄLLOR:

- tryckta publikationer
- verk som publicerats på internet med upphovsmannens och övriga rättsinnehavares samtycke, till exempel en bild eller textmaterial
- från e-böcker eller övriga digitala publikationer, både sådana publikationer som är bakom en betalvägg och som du har tillgång till genom avtal eller beställning, och sådana som är fritt tillgängliga

Med kopieringslicensen får du inte kopiera

- uppgifts- och facitböcker
- förläggarens digitala läromaterial
- digitala notpublikationer
- digitala standarder
- verk från SFS Onlines och Rakennustietos digitala tjänster
- verk av privatpersoner som de delat i sociala medier, diskussionsforum, bloggar eller tjänster för bilddelning
- verk eller publikationer som rättsinnehavaren förbjudit kopiering och användning av genom Kopiostos licens. Se listan: www.kopiosto.fi/forbudslista

OBS! KOPIERINGSLICENSEN OMFATTAR INTE VERK SOM HAR SINA EGNA LICENS- ELLER ANVÄNDNINGSRÄTTIGHETER, SÅSOM

- audiovisuella verk, till exempel videor
- inspelningar som enbart består av musik
- datorprogram och -spel samt databaser
- verk vars kopierings- och användningsrätt grundar sig på en CC- (Creative Commons) eller motsvarande öppen licens eller användningsrätt.

Kom ihåg att alltid ange upphovsmannens namn och källa, t.ex. namnet på en bok, tidning eller webbplats i samband med det kopierade materialet!

Hur du får dela kopiorna

Du får dela kopior med studerande i pappersform eller digitalt på en sluten inlärningsplattform som din läroanstalt använder. Materialet du kopierat till inlärningsplattformen eller materialet du sammanställt får enbart vara tillgänglig den undervisningsgrupp kopiorna är avsedda för.

Digitala kopior och inspelningar får vara tillgängliga i din undervisningsgrupp i den slutna inlärningsplattformen under studieperioden, kursen eller motsvarande studiehelheten. I grundskolan kan materialet lagras på inlärningsplattformen under ett läsår och i gymnasiet under hela studietiden, dock högst i fyra år.

Kom ihåg!

- Uppge alltid uppgifterna om upphovsmannen och källan på det kopierade eller i samband med den.
- Av kopierade material eller delar av dem får man inte sammanställa en materialbank som är gemensam för andra lärare eller hela skolan.
- Innehåll som kopierats med kopieringslicens kan inte markeras med CC-licens. För användning av en CC-licens krävs tillstånd av det ursprungliga innehållets upphovsrättsman eller rättsinnehavare.
- När du använder olika plattformar och applikationer, kontrollera att endast din egen undervisningsgrupp har åtkomst till det kopierade materialet eller inspelningen. Med kopieringslicensen får du inte dela material öppet på nätet eller i andra tjänster.

Hur mycket du får kopiera

Publikationer

Högst 20 % av publikationen, dock inte mer än 20 sidor per publikation.

Webbplatser

20 bilder eller sidor som motsvarar storleken A4 per webbplats.

Artiklar, broschyrer och motsvarande små tryckalster

En hel artikel, reklam, broschyr eller annat litet tryckalster. Högst 20 artiklar per tidning eller webbtidning.

Noter och sångtexter

10 sidor per publikation, högst hälften av publikationen.

En lärarhandbok eller motsvarande handledande publikation

Helt eller delvis för lärarens egen personliga användning i arbetet.

Kopiering av en enskild bild från en webbplats eller en tryckt publikation räknas som kopiering av en sida.

Avsikten med kopiering är inte att ersätta ursprungliga produkter, till exempel anskaffning av läroböcker eller beställning av tidningar.

Bekanta dig med kopieringslicensens närmare licensvillkor

Detaljerade licensvillkor för kopieringslicensen hittas här:

www.kopiosto.fi/laroanstaltslicens

Rapportera materialet du kopierat för de kreativa branschernas väl

Vi i Kopiosto behöver få information om verk som kopierats för att kunna betala kopieringsersättningar åt verkens upphovsman och andra rättsinnehavare. Du kan hjälpa oss med det här genom att rapportera kopior du framställt i vår Rapporteringstjänst:

kopiosto.fi/rapportointi

De kreativa branscherna tackar!

Till exempel så här kan du utnyttja materialen i din undervisning med kopieringslicensen

Tilläggsmaterial för undervisning

Du får kopiera eller skanna utdrag och artiklar från böcker, tidningar och broschyrer som tilläggsmaterial för undervisning. Du kan till exempel skanna sidor ur en författarens olika böcker och använda dem för att göra uppgifter för studerande: till exempel be studerande bedöma hur författarens skrivstil har utvecklats eller hur genren har förändrats genom olika verk och tidsåldrar.

Du får också kopiera till exempel aktuella artiklar från webbtidningar för att stöda undervisningen eller som tilläggsmaterial. Man får kopiera artiklar inom den omfattning som licensen tillåter även från tidningar som är bakom en betalvägg, om du eller läroanstalten har tillgång till webbtidningen genom beställning.

Bilder och material för projektarbeten och undervisningsmaterial

Du får kopiera bilder, tidningsartiklar, kartor, diagram, tabeller och andra texter från inhemska och utländska webbplatser och publikationer för ditt undervisningsmaterial. Även studerande får kopiera bilder och utdrag med kopieringslicensen för sina projektarbeten.

Bilder, artiklar och annat textinnehåll får kopieras ur den ursprungliga publikationen eller andra lagliga källor. När du kopierar material från webbsidor, märk väl att bilder och annat material ska vara uppladdade på sidorna lagligt, det vill säga med upphovsmannens och andra rättsinnehavares samtycke.

Kopiering av noter och sångtexter

Du får kopiera och skanna noter och sångtexter för undervisningsändamål.

I huvudsak ska uppträdarna vid offentliga framträdanden använda ursprungliga noter. Med kopieringslicensen får man dock använda kopierade noter och sångtexter i läroanstaltens egna avgiftsfria tillställningar, såsom vår- och julfester eller elevkonserter, där publiken främst är läroanstaltens personal, studenter och deras anhöriga.

Du kan till exempel kopiera, skanna eller själv skriva sångtexter från en lärobok för musik eller ett nothäfte, samt projicera dem med en projektor på klassrummets eller festsalens vägg.

Sammanställning av nätbaserad kurs

För en nätbaserad kurs får du kopiera och skanna material liksom vanligt i undervisningen. Kopierat material kan lagras i en sluten inlärningsmiljö tillgänglig för undervisningsgruppen.

Om du vill publicera den nätbaserade kursen eller material som delas i den och som samlats med stöd av kopieringslicensen i det öppna nätet, måste du eller din läroanstalt skaffa tillstånd av upphovsmannen eller övriga rättsinnehavare till de verk du utnyttjat för att publicera materialet. Med kopieringslicensen får man inte publicera eller dela det kopierade materialet öppet på nätet.

Distansundervisning

Inom distansundervisningen får du visa bilder och läsa textmaterial och annat innehåll. Du kan också visa digitalt läromaterial från förläggaren avsett för användning i undervisningen, förutsatt att en licens till materialet har anskaffats för alla studerande.

I en inspelning av undervisningssituationen får synas verk som visats och framställts under undervisningen och som omfattas av kopieringslicensen. Inspelningen får delas på en sluten inlärningsplattform som används av din läroanstalt som din undervisningsgrupp har tillgång till. Inspelning av utbildningstillfället förutsätter även din eller någon annan utbildares medgivande.

Under distansundervisning får man spela upp ljudinspelningar som hör till en tryckt lärobok. Du kan också till behövliga delar spela in ljudinspelningarna i en sluten inlärningsmiljö. Digitala ljudfiler i läromaterialet får användas i enlighet med deras egna licenser.

I distans- och nätbaserad undervisning kan man till skillnad från vanlig undervisning kopiera delar av en uppgifts- eller facitbok som behövs för att rätta uppgiften, förutsatt att studerande och läraren har i sin ägo den ursprungliga uppgifts- eller facitboken.

Kopiering av material som en del av en examen eller läroanstaltens inträdesexamen

Du får skanna och kopiera bilder, artiklar och utdrag or böcker, tidningar och andra tryckta publikationer samt webbplatser som en del av en uppgift i en examen eller en inträdesexamen till läroanstalten. För att kopiera noter för inträdesexamen krävs ett skilt tillstånd av förläggaren.

Bearbetning av verk

Du får bearbeta bild- och textmaterial i liten utsträckning. Du kan till exempel lägga till markeringar såsom pilar eller cirklar i texten för att förtydliga ämnet som undervisas.

Du får också använda texter i undervisningssituationen för till exempel översättningsövningar eller för att skapa en fyllaord-i-luckor uppgift av en artikel genom att täcka över vissa ord. Du kan också bearbeta kopierade bilder genom bildbehandling eller för att göra mem. Också studerande får bearbeta bilder eller öva på att översätta texter som en del av undervisningen tack vare kopieringslicensen.

Bearbetningarna som framställs får enbart användas i undervisningen. Du får inte dela eller publicera de bearbetade bilderna eller texterna för övriga syften eller utanför den egna undervisningsgruppen. Kopieringslicensen ger inte tillstånd att bearbeta noter, sångtexter eller förläggarens undervisningsmaterial.

Kopiosto arbetar för det kreativa arbetet

Vi på Kopiosto möjliggör ansvarsfull användning av de publikationer och audiovisuella verk som omfattas av upphovsrätten. Samtidigt säkerställer vi att yrkesverksamma inom den kreativa branschen får de ersättningar de har rätt till för användningen av deras verk. Vi är Finlands mest omfattande upphovsrättsorganisation för skapande verksamhet.

www.kopiosto.fi

@Kopiosto

